

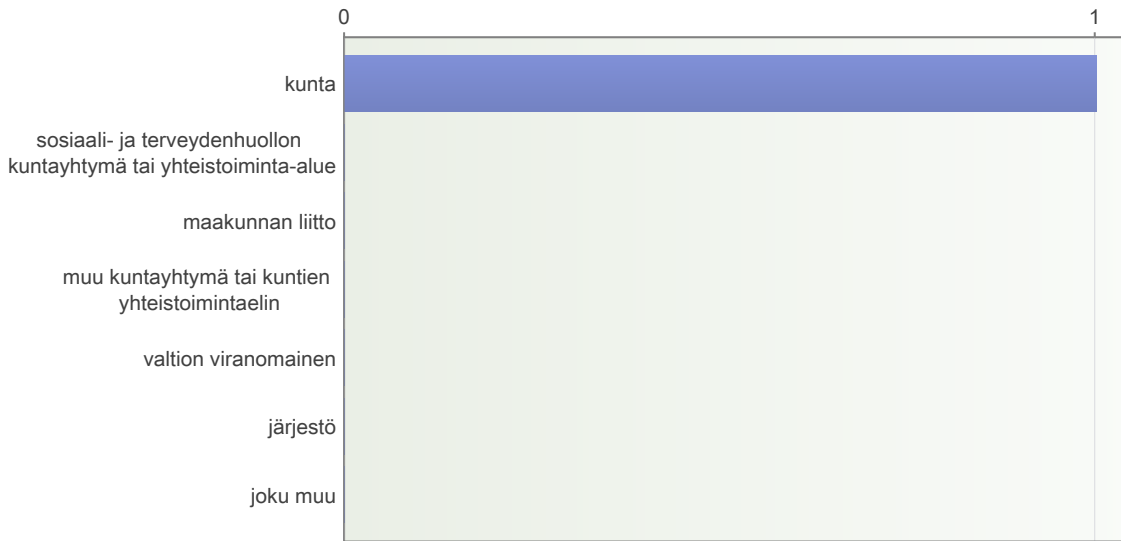
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot	Lausuntopyyntöä käsittelevä päivämäärä toimielimessä	Toimielimen nimi
Lappeenrannan kaupunki	Sanna Natunen	Olli Naukkarinen	31.10 ja 7.11.2016	Kaupunginhallitus

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko esityksellä kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaistasaatavuutta? Jos ei, niin miten ehdotusta tulisi siltä osin muuttaa?

Vastaajien määrä: 1

- Yhdenvertaisuuden toteutuminen edellyttää laadullista määrittelyä sekä vapaampaa rakenteiden toteuttamista maakunnalle tehokkaalla ja luontevalla tavalla. Etelä-Karjalassa on toimittu yhtenäisin perustein yhden hallinnon alla (Eksote), mutta tässä uudistuksessa rakenne hajautuu. Asiakasprosesseja ei tule vaarantaa uudistuksen myötä ja palvelutarjontaa tulee ensisijaisesti suunnitella jatkossa palvelutarpeen mukaisesti.

Etelä-Karjalassa on jo integroitu sote-toimintamalli Eksoten kautta. Alueen kunnilla ja Eksotella on hyvä ja toimiva yhteistyö muun muassa hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vastuu jää uudistuksessa edelleen kunnille ja maakunnalla on velvollisuus tukea kuntia ja tarjota niille asiantuntemusta hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työn tueksi. Maakunnat vastaavat myös siitä, että edistävät ja ehkäisevät palvelut todella toteutuvat. Sosiaali- ja terveyspalvelujen ja kuntiin jäävien palvelujen yhteensovittamiseksi ja yhteistyön helpottamiseksi tarvitaan selkeät hallinnonalojen rajat ylittävät rakenteet. Tästä Etelä-Karjalassa on jo hyviä kokemuksia. Sote-uudistuksen jälkeen kunnat eivät kuitenkaan vastaa enää sosiaali- ja terveyspalveluista tai rahoita sitä. Kunnille tulisi luoda todellinen taloudellinen kannustin hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Nykyisen esityksen kannustinelementti on vaikutuksiltaan taloudelliselta

vaikutuksiltaan merkityksetön.

Valinnanvapausmalli tulee toteuttaa niin, ettei se johda väestön hyvinvointi- ja terveyserojen lisääntymiseen.

4. 2. Antaako esitys riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite? Jos ei, miten tavoitteen saavuttamisen edellytyksiä voitaisiin parantaa?

Vastaajien määrä: 1

- Lappeenrannan kaupunki ei vastusta uudistusta eikä valinnanvapautta. Uudistuksessa kuvatut organisointimallit, valinnanvapauden toteuttamistavan epäselvyys ja voimaanpanolaissa olevat periaatteet johtavat kuitenkin maakuntien ja kuntien kustannusten kasvuun uudistuksen alkuvaiheessa ja tuovat mukanaan täysin tarpeettomia hallintokuluja. Esitys voi pidemmällä tähtäimellä antaa riittävät edellytykset saavuttaa kustannusten kasvun hillintään valtiontaloudesta, mutta ei julkisesta taloudesta. Esityksessä oleva omaisuuden siirtoon liittyvä säädöstö ei ole toteuttamiskelpoinen ja se tulee johtamaan siihen, että kuntien talous kriisiytyy, kun valtakunnalliset yhtiöt alkavat osaoptimoida mm. kiinteistöresursseja kuntien kustannuksella. Lakiesityksestä puuttuu vaikutusarvio liittyen koko julkiseen talouteen. Esitys sisältää paljon hyviä ja kannatettavia elementtejä, mutta ei lainkaan huomioi resurssien yhteiskäyttöä, joka on Suomen kuutta suurinta kaupunkia lukuunottamatta välttämätöntä kriittisen massan keräämiseksi mm. tukipalveluiden osalta. Esitys johtaa julkisen sektorin hallintokustannusten (kunnat+maakunnat+valtio) yhteismäärän kasvuun. Tämä ei liene uudistuksen tavoite. Esitys ei huomioi lainkaan niitä edelläkävijämaakuntia, jotka ovat jo toteuttaneet kunnallisia palveluita sopimusperustaisesti maakunnallisessa laajuudessa (Eksote, E-K Pela, maaseututoimi ja ympäristötoimi sekä maakunnalliset tukipalvelut). Muutokset tulevat näissä maakunnissa seisauttamaan tuottavuuskehityksen ensimmäisiksi vuosiksi, kun valtakunnallisia malleja käynnistetään. Etelä-Karjalan kunnat ovat tehneet rahoituspäätökset maakunnalle siirrettävien toimintojen osalta vuosiksi 2017-2018. Hallinnollisesti kevyin ja turhaa työtä välttävä ratkaisu olisi siirtää nykyiset kuntayhtymissä ja vastuukuntamalleissa olevat toiminnot yhteen kuntayhtymään 1.6.2017 lukien ja siirtää tämä kokonaisuus voimaanpanolakiesityksen 18§:n mukaisella yleissaannolla maakuntahallinnolle 1.1.2019. Tällöin uudistuksessa voitaisiin siirtymäajalla keskittyä valtion aluehallinnon integroimiseen tulevaan kokonaisuuteen. Lappeenrannan kaupunki ymmärtää hyvin, että monissa muissa maakunnissa, joissa muutoksia ei ole vielä tehty, on tarpeen käydä läpi voimaanpanolakiesityksessä kuvattu byrokraattinen ja hankala prosessi läpi.

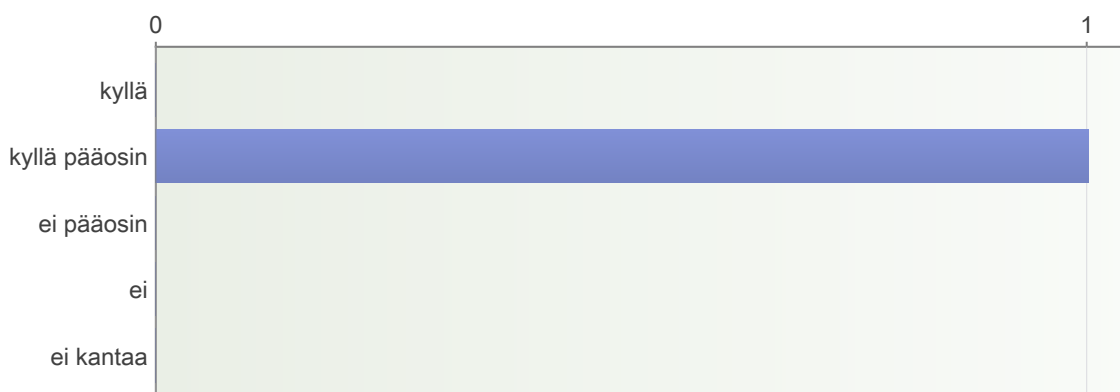
5. 3. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Vastaajien määrä: 1

- Tulevaa maakuntahallintoa ohjaa demokraattinen kansalaisten valitsema maakuntavaltuusto, mikä on merkittävin itsehallinnon tunnusmerkki. Kansanvalta toteutuu siten teknisesti, mutta sisällöllisesti itsehallinnon ja kansanvallan vaikuttamismahdollisuudet ovat rajalliset tiukan talousohjauksen ja verotusoikeuden puuttumisen vuoksi. Maakunnilla tulee olla verotusoikeus tulevaisuudessa. Maakunnille tulee jättää enemmän päätösvaltaa toteuttamiseen liittyvissä kysymyksissä eikä toiminnan yksityiskohtia tule ohjata tulevissa substanssilaeissakaan liian tarkalla tasolla.

6. 4. Muodostaako maakuntalaki tarkoituksenmukaisen yleislain tulevien maakuntien hallinnon ja talouden järjestämiselle?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Yleislakina esitys ei voi olla tarkempi, mutta erillislainsäädännöissä tulisi tarkemmin määritellä kuntien ja maakunnan järjestämisvastuita. Maakunnan tehtäväkenttä on niin laaja, että uudistus johtaa väistämättä tilanteeseen, jossa maakunnat ja niiden suurimmat kaupungit alkavat tehdä päällekkäisiä tehtäviä ja varsinkin pienemmissä maakunnissa se tulee johtamaan verorahojen osin epätarkoituksenmukaiseen käyttöön. Suurimmat riskit ovat työllisyyteen, kaavoitukseen, liikuntaan, nuorisotoimeen ja oppilashuoltoon liittyvissä tehtävissä. Maakuntaudistusta ja sen lainsäädäntöä valmisteltaessa tulisi turvata monialaiset, kuntien ja valtion viranomaistahoja, kolmannen sektorin toimijoita ja yrityksiä yhdistävät toimintamallit.

Organisoinnista säädetään aivan liian tarkasti. Esiitetty kokonaisuus johtaa turhan monimutkaiseen hallinnollisiin rakennelmiin, joissa on liikaa siloja, hallintoportaita ja tarpeettomia rakenteita. Uudistuksen yhtenä ajurina on ollut siirtyminen sadoista järjestäjistä 18 järjestäjään. On vaikea ymmärtää, miksi näiden 18 järjestäjän tulisi olla tarpeettoman monimutkaisia.

Uudistuksen mukanaan tuoma valinnanvapaus voi hyvin toteutettuna olla toimiva ratkaisu. Se kuitenkin edellyttää sitä, että maakunnalle annetaan paljon selkeämpi valta ohjata myös yksityisiä palvelutuottajia ja määrätä näiden välisestä tehtävänjaosta.

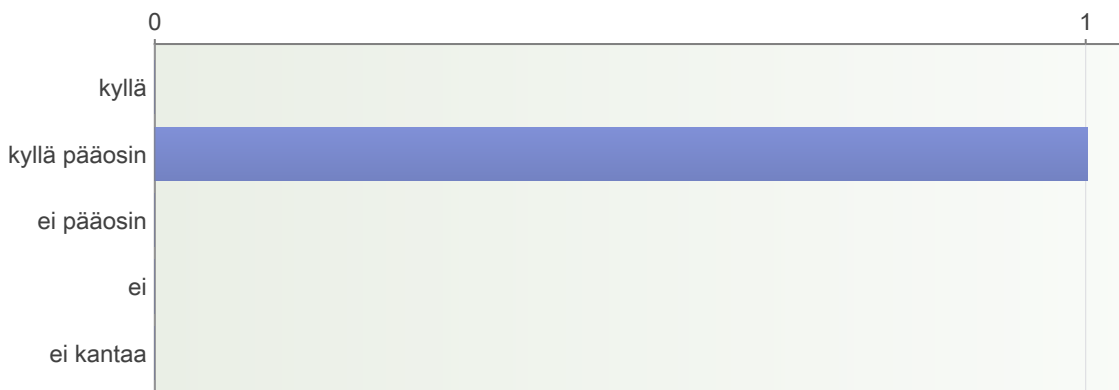
Maakunnat ovat keskenään erilaisia ja on erittäin tärkeää, että kunnat voivat halutessaan sopia jonkin tehtävän antamisesta maakunnalle, mikäli rahoituksesta pystytään sopimaan. Varsinkin ympäristötoimissa esitys pilkkoo järjestämistä tarpeettomasti.

Voimaanpanolaki ei ole toteuttamiskelpoinen ja uudistuksen käytännön toteuttamista tulisi miettiä paremmin. Esiitetty tapa johtaa hallitsemattomaan muutokseen.

Tukipalveluihin liittyvä lainsäädäntö on tarpeettoman yksityiskohtainen ja järeä. Tukipalveluista tulisi säätää ainoastaan perustettavan valtakunnallisen kiinteistöyhtiön ja sen ICT-yhtiön osalta, joka vastaa muutokseen liittyvien toiminnanohjausjärjestelmistä, valinnanvapauteen liittyvän palveluiden ohjaamisen järjestelmistä ja potilasjärjestelmistä. Muilta osin keskitetyt ratkaisut ovat täysin tarpeettomia. Niukka rahoitus ohjaa maakuntia tarvittaviin ratkaisuihin. Nyt esitetyt mallit todennäköisemmin lisäävät kuin vähentävät tukipalvelukustannuksia.

7. 5. Maakuntalain 2 luvussa määritellään maakunnan tehtävät. Onko maakunnalle esitetty tehtäväkokonaisuus uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

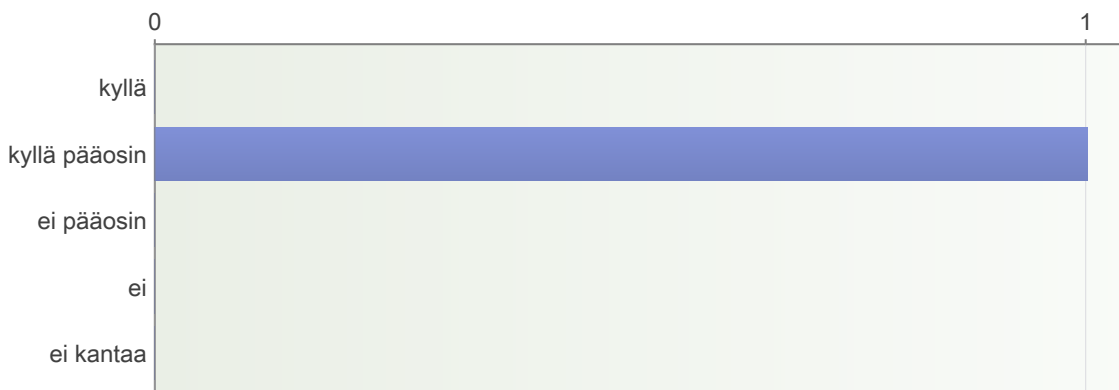
Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Toimivaltarajojen tulee olla selkeitä. Eri asia on, että tehtävien järjestämisestä, tuotannosta ja yhteistyöstä voidaan sopia kuntien ja maakuntien kesken. Maakuntien tulee saada oikeus ottaa hoitaakseen myös muita kuin listassa määriteltyjä kuntien vastuulla olevia tehtäviä, jos kunnat haluavat antaa tehtävän maakunnalle.
Pelastustoiminta tulisi säilyttää maakunnallisena. Etelä-Karjalassa on lisäksi laajan päivystysvastuun sairaala, joten ensihoidon yhteys on tärkeä sosiaali- ja terveystaloudissa. Sen järjestäminen ei saa etäännyä maakunnasta. Jos alueita aiotaan myöhemmin vähentää 18:sta sitä tulee pohtia erikseen. Muutos on riittävän suuri ilman, että rakennetaan palvelukohtaisesti erilaisia alueita. Maakuntien tehtävälisteraus on muodostunut eri laeista, mikä selittää toisiinsa nähden hyvin epäsuhtaisen tehtävälisteraus. Lain tulee ohjata mitä tehdään ja maakuntien päättää siitä, miten nämä tehtävät toteutetaan.
Maakunnan tehtäviin tulee sisältyä ympäristö- ja liikennepalvelut kokonaisuuksina, koska ne ovat erittäin merkittäviä maakuntien kehittämisen kannalta. Palvelut ovat nyt toimiva kokonaisuus maankäytön suunnittelun kanssa, joten niitä ei tule järjestää maakuntaa kauemmalla tasolla kuntalaisista.
Maakuntien rooli ympäristöasioiden hoidossa on jäämässä vähäiseksi osan Y-tehtävistä siirtyessä ELY:stä tulevaan AVI:in ja osan jäädessä kuntiin. Y- kokonaisuuden hoitaminen maakuntatasolla varmistaa aluekehityksen tuen jo varhaisessa valmisteluvaiheessa (vrt. esim. liikenteen ja maankäytön suunnittelu). Valvonta, lupamenettelyt, luonnonsuojelutehtävät sekä yleisen edunvalvonnan tehtävät tulee olla maakuntahallinnon tehtävänä.
Ympäristöterveydenhuollon lisäksi tulisi olla mahdollisuus hoitaa ympäristönsuojelun tehtäviä maakunnallisesti, ja siitä olisi säädettävä kuten rakennusvalvonnasta on säädetty. Liikenneasioiden kokoaminen maakuntatasolla on hyvä asia (mm. liikennejärjestelmäsuunnittelu, tienpito). Liikenneasioissa maakunnille voisi mainita vielä vesiliikenteen osalta kanavat ja syväväylät, joissa työnjako valtion kanssa vaatii selkiyttämistä.
Kasvupalveluissa tarvitaan työnjaon tarkentamista kuntien ja maakuntien kesken. Yrityspalveluiden kilpailuttaminen ei saa olla este maakunnan kasvupalveluiden ja

kaupunkivetoisten yrityspalveluiden yhteistyölle myös tulevaisuudessa. Resurssien yhteiskäyttö ja tehokas työnjako ovat uudistuksen etu. Lakiin tulisi ottaa mahdollisuus kuntien ja maakunnan väliselle vapaaehtoiselle sopimiselle elinkeinopolitiikkaa ja työllisyyden hoitoasivuavien tehtävien osalta, jotta varsinkin suuremmat kaupungit ja maakunnat eivät käytännössä ala hoitaa samoja tehtäviä. Maakunnilla on oltava todellinen päätösvalta maakuntien järjestämisvastuulla oleviin tehtäviin rahoitukseen ja sen ohjaukseen. Tämä koskee myös investointeja esim. valtakunnallisesti keskitettyjen ELY:jen palveluihin liittyen. Nykykokemusten perusteella maakuntien ja niiden alueilla olevien ELY:jen yhteinen näkemys ei ole aina riittänyt mm. investointien ohjaukseen tapauksissa, joissa ELY:jen asiantuntemusta ja investointivaltaa on keskitetty useiden maakuntien kesken. Maakuntalain mukaisesti kuntien ja maakuntien toiminnan keskeinen ero elinkeinopolitiikassa on, että kunnat voivat yleisen toimialan puitteissa ottaa hoitaakseen tehtäviä, jotka edistävät alueen elinvoimaa ja kuntalaisten hyvinvointia, kun taas maakunnille ei tällaista laajaa yleistä toimialaa tule tarjota. Maakuntien tulee toteuttaa elinkeinopolitiikkaan liittyen ainoastaan niille ELY-keskuksista, maakunnan liitoista ja Te-toimistoista siirtyviä lakisääteisiä tehtäviä. Kuntien yritysneuvojat kohtaavat laajasti asiakkaita, välittävät tietoa tarjolla olevista palveluista, arvioivat asiakkaiden palvelutarpeen ja vastaavat heidän ohjaamisestaan käyttämään muita palveluita. Kunnat ovat näin keskeisessä roolissa, kun halutaan varmistaa, että Tekesin, Te -toimistojen, Elyjen, Finnveran ja Finpron yrityspalveluja hyödyntävät juuri ne asiakkaat, joille niistä on eniten hyötyä. Maakuntauudistus ja sen yhteydessä toteutettava kasvupalvelu-uudistus eivät tunnista tarvetta kunta-maakunta akselin yhteistyölle eikä siihen mahdollisesti liittyvän kumppanuuden tarvetta. On vaikeaa nähdä yritysverkostojen sekä yliopistojen ja tutkimuslaitosten yhteisen kehittämisen varaan rakentuvan innovaatiotoiminnan kehittymistä ja laajenemista ilman kaupunkivetoisen yritys- ja elinkeinopalveluiden aktivoivaa roolia tässä toiminnassa.

8. 6. Maakuntalain 5 luvussa säädetään maakunnan asukkaiden osallistumisoikeuksista. Ovatko osallistumisoikeudet turvattu esityksessä riittävällä tavalla?

Vastaajien määrä: 1

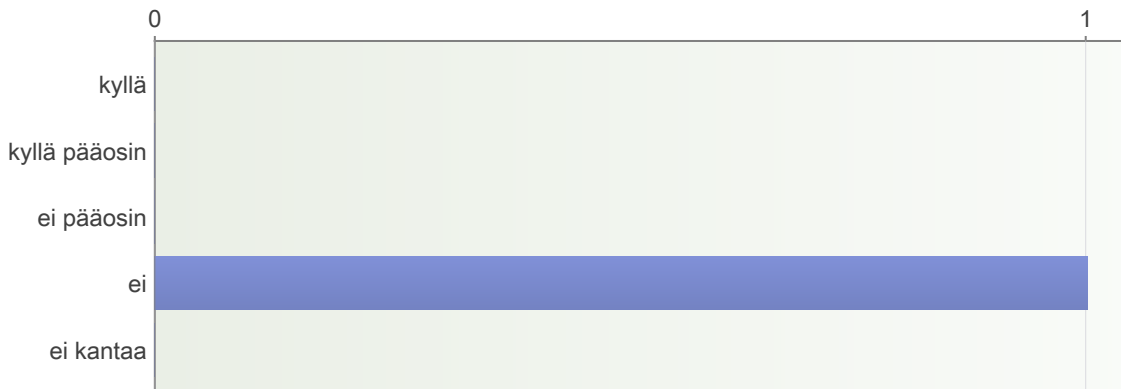

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Luvussa 5 osallistumisoikeus on säädetty riittävällä tavalla. Lain toimeenpanossa tulisi huomioida maakunnan ja kuntien välinen yhteistyö ja minimoida päällekkäisyydet. Yhteistyömalleista on Etelä-Karjalassa saatu hyviä kokemuksia mm. maakunnallisesta yhteistyöstä vanhus- ja vammaisneuvostojen kanssa, kokemusasiantuntijoista sekä lasten ja nuorten hyvinvointityöryhmistä. Rakenteellisesti järjestäjällä on erittäin haastava tehtävä osallistaa kuntalaisia omaan strategisen tason päätöksentekoonsa sekä valvoa asukkaiden etua monituottajaisessa valinnanvapausmallissa. Osallistumisoikeuden toimeenpanon tueksi tarvitaan maakuntiin tätä tukevat rakenteet ja toimintamallit.

9. 7. Maakuntalain 9 luvussa säädetään maakunnan palvelulaitoksesta. Onko siitä esitetty säädettäväksi tuottamisen organisoinnin näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei

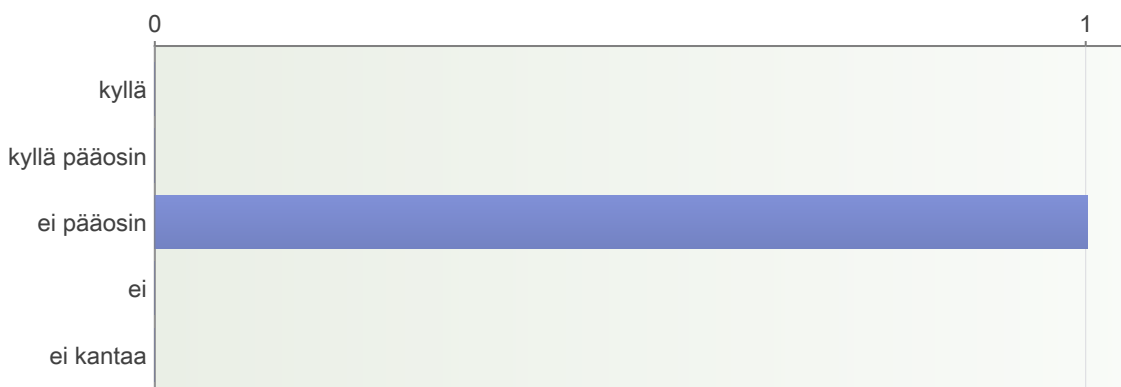
- Uudistus ei saa vaarantaa yhtenäisiä asiakasprosesseja. Johtamisrakenteen tulee olla yksinkertainen ja esityksessä malli on liian pitkälle yhdenmukaistettu ja määritetty.

Järjestämisvastuun tulee olla jokaisella maakunnalla pääsääntöisesti sama, vaikka palvelujen tuotantovastuista olisikin sovittu maakuntien kesken. Palvelulaitoksen rooli on selvästi syntynyt sote-keskustelun tuloksena, mutta muiden palveluiden suhde siihen (vrt. ELY tai TE-toimistot) ei ole selvä.

Järjestäjä- tuottaja- mallia voidaan hyödyntää maakunnissa sovitusti ilman näin eriyttäviä rakenteita. Malli edellyttää vahvaa resursointia myös järjestäjälle sekä toiminnan jakamista myös muiden kuin sote- palveluiden osalta. Etelä-Karjalan sote- palveluiden jakaminen esitettyihin eri toimijoihin vaatii nykyiseen tilanteeseen nähden hallinnollista resursointia.

10. 8. Maakunnan talouden ohjaus perustuu erityisesti maakuntalakiin ja maakuntien rahoituslakiin. Ohjaavatko maakuntien rahoitusmalli ja maakuntalain mukainen taloudenohjausmekanismi maakuntien taloudenhoitoa tarkoituksenmukaisella tavalla?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

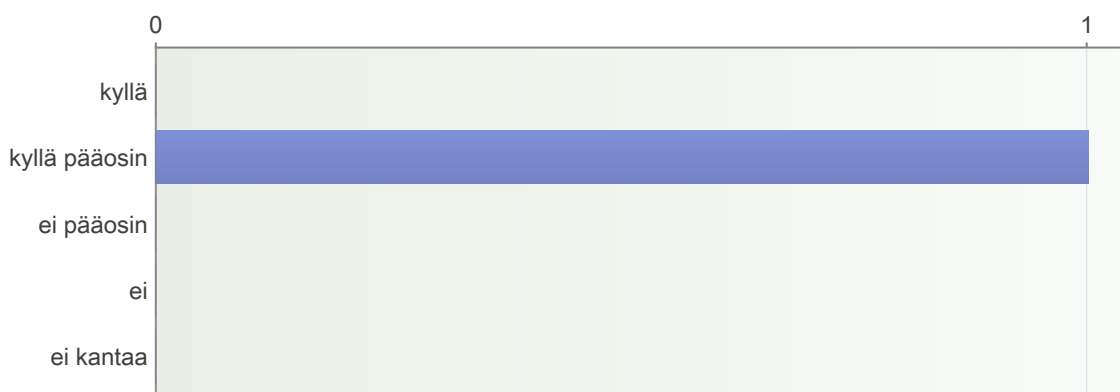
- Maakuntien itsehallinnon näkökulmasta linjapäätös verotusoikeuden siirtämisestä maakunnille tulee olla tavoitteena maakuntalain säätämisen yhteydessä. Näin todellinen maakuntahallinto syntyy tulevien vuosien aikana siirtymäajan jälkeen. Pelastuslaitoksen rahoitusmallin tarveperusteet ovat määrittelemättä. Etelä-Karjalan menot ko. palveluun ovat korkeammat kuin monessa muussa maakunnassa asukaslukuun suhteutettuna. Maakunnassa on merkittäviä riskejä mm. liikenteen, vaarallisten kuljetusten sekä raja-alueen vuoksi. Nämä tulee huomioida rahoituksessa, jotta rahoitusta ei jouduta ohjaamaan maakunnan yleiskatteellisesta rahoituksesta muita maakuntia enemmän esim. sote-rahoituksen kustannuksella.
Soten osalta rahoitukseen kantaa ottaminen edellyttää sitä, että valinnanvapauden toteuttamistapa on yksityiskohdiltaan tiedossa.

11. 9. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntalaista.

Ei vastauksia.

12. 10. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 4 §:ssä säädettäisiin palvelujen saatavuudesta ja saavutettavuudesta. Säännöksen mukaan palvelut on toteutettava väestön tarpeet huomioon ottaen lähellä asiakkaita, mutta säännöksen mukaisten edellytysten täytyessä palveluja voidaan koota suurempiin kokonaisuuksiin. Onko säännös palvelujen saatavuuden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

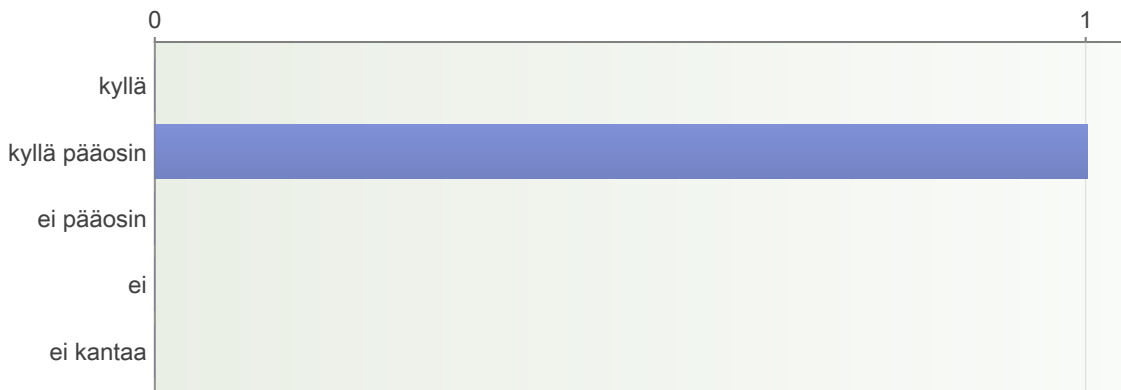

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Etelä-Karjalassa palvelut on suunniteltu koko maakunnan eli 9 kunnan alueella juuri näiden periaatteiden mukaisesti. Yhteistyötä ja palvelujen toteuttamistapoja on uudistettu mm. liikkuvien palveluiden, digitaalisten palvelujen sekä hyvinvointikeskusten avulla kunnissa. Lisäksi sairaalan yhteyteen on keskitetty asiakasasiointia siten, että palvelutarpeen mukaan asukkaita ohjataan kulloinkin tarpeelliseen hoitomuotoon ns. matalan kynnyksen periaatteella esimerkiksi psykososiaalisten palvelujen piiriin tai lasten ja nuorten palveluissa.
Ensihoidon järjestämisen siirtäminen vain viiteen keskukseseen hankaloittaisi päivystävän sairaalan, kotihoidon ja ensihoidon saumatonta ketjua. Eksotessa on hyviä kokemuksia ensihoidon ja tehostetun kotisairaanhoidon hallinnollisesta yhdistymisestä sekä tässä välimaastossa toimivan yhden hengen ensihoidon yksikön koordinoivasta asiakaslähtöisestä toiminnasta. Ensihoidon järjestämisestä tulee erottaa kansallinen valmiussuunnittelu ja hätäkeskustoiminta.

13. 11. Maakunnat muodostavat 5 yhteistyöaluetta, joista kussakin on 3–4 maakuntaa. Yhteistyöalueeseen kuuluvat maakunnat laativat sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaisen yhteistyösopimuksen. Siinä maakunnat sopivat keskinäisestä yhteistyöstä palvelujen järjestämisessä ja toteuttamisessa. Sopimus on oikeudellisesti maakuntia sitova. Onko sopimuksen sitovuus perusteltua?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Sopimuksen sitovuus on perusteltua yhteistyöalueen tavoitteiden näkökulmasta eri maakuntien kesken. Valtioneuvoston valta yli sitovan sopimuksen ei ole toivottavaa.

Etelä-Karjala kuuluu HUSin erityisvastuualueeseen, mikä huolestuttaa väestön painoarvojen ja rahoituksen näkökulmasta. HUS-alueen valtakunnalliset tehtävät eivät saa vaikuttaa alueen muiden maakuntien rahoitukseen muusta Suomesta poikkeavasti.

Yhteistyösopimuksesta säädettäessä tulee huomioida se, että kaikilla kumppaneilla on vastuunsa. Aluepolitiikan merkitys vähenee muissa maakunnissa vallan kaventuessa, mutta vastaavasti koko yhteistoiminta-alueen näkökulmasta yliopistollisen sairaalan vastuun tulee kasvaa alueen kehittämisestä ja koulutuksesta, jotta resursoinnin ja toiminnan kehittämisen edellytykset ovat olemassa muillakin alueen sairaaloilla.

14. 12. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaan laadittavassa yhteistyösopimuksessa on sovittava toimenpiteet palvelujen integraation varmistamiseksi. 23 §:n mukaisesti palvelun tuottajan velvollisuutena on valmistaa palveluketjujen integraation toteutuminen ja toimittava integraation edellyttämässä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Ovatko säännökset riittäviä asiakaslähtöisen integraation toteutumiseksi?

Vastaajien määrä: 1

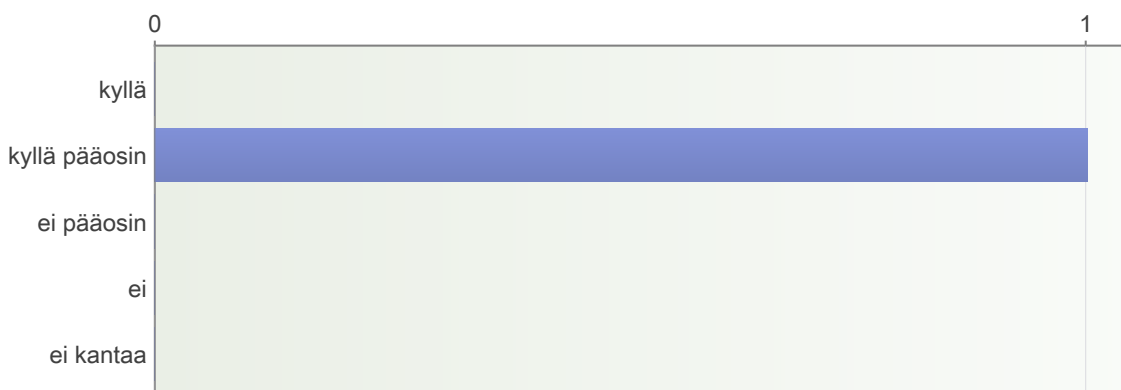

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Esitetyt lakipykälät kuvaavat uudenlaisia vastuita palvelujen tuottajille mm. asiakastiedon näkökulmasta. Integraation toteuttaminen edellyttää myös toiminta- ja prosessitietoa (ml. hoitoketjut) yksityiskohtaisen asiakastiedon lisäksi. Maakunnalla tulee olla näkemys tilanteesta laajemmin, jotta se voi ylipäätään arvioida asiakasprosesseja tai integraation onnistumista. Järjestäjän valta määrittelijänä ja valvojana jää hyvin ontoksi ilman tarpeellista tietoa ja siksi tuottajien tulee tallettaa yhteisiin järjestelmiin nämä laajimmatkin tiedot, jotta potilasketjun kokonaishallinta on mahdollista. Järjestäjän ja tuottajan erottaminen lisää automaattisesti tiedon tarvetta ja hidastaa muutosten toteutumista, koska ohjaus on pääosin strategia- ja sopimus pohjaista. Etelä-Karjalan kokemusten mukaan väljemmällä rakenteella voidaan toimintaa muuttaa joustavammin sekä luoda uudenlaisia kumppanuuksia.

15. 13. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain mukaan valtion ohjausta vahvistetaan sosiaali- ja terveystalouksissa (19 §, 4 luku, 6 luku). Onko tämä uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltua?

Vastaajien määrä: 1

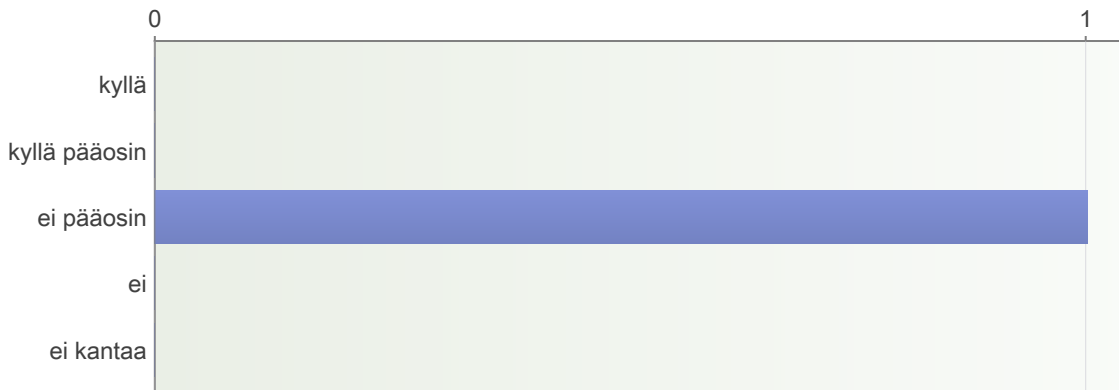

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Uudistuksen alkuvaiheessa järjestely on perusteltu, mutta sen tulisi olla määräaikainen siirtymävaiheen ratkaisu. Rahoitusperusteen muuttuessa valtion rahoittamaksi on valvonta perusteltua. Toisaalta maakunnalla on järjestämisvastuu, joten valvonnan tulee ottaa huomioon tämä rooli ja toimia yhteistyössä maakuntien kanssa, ei ohi.

16. 14. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnan on omassa toiminnassaan erotettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen ja palvelujen tuottaminen. Onko järjestämisen ja tuottamisen erottaminen uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukaista?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Jokaisen organisaation tulisi itse ratkaista organisaation sisäinen johtamismalli, sillä mallin tulisi olla tehokas, joustava ja yksinkertainen, jotta tavoitteet saavutetaan. Esiitetty malli on liian kategorinen nyky muodossaan. Yksioikoinen sisäisen palvelulaitoksen eriyttäminen ei ole edellytys tuotteistukselle ja toiminnan tehostamiselle sekä kehittämiselle. Kuntapuolella tilaajan ja tuottajan roolien erottamisesta on jo vuosien kokemus, mikä tulee huomioida uudistuksessa. Liian etäälle erotettu suhde jäykistää toimintaa. Lisäksi järjestäjän resursointi osaamisen ja voimavarojen näkökulmasta on olennaista, jotta malli onnistuu. Aliresursointia ei tapahdu, kun hallinnon resurssit kohdennetaan palveluiden kehittämiseen eikä lakiesityksen mukanaan tuomaan tarpeettomaan byrokraatiaan.

17. 15. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnalla on yhtiöittämisvelvollisuus maakunnan hoitaessa sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä kilpailutilanteessa markkinoilla tai jos palvelut ovat valinnanvapautta koskevilla säännöksillä tarkoitettua laajaa valinnanvapauden piirissä. Onko ratkaisu tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Valinnanvapauden toiminnallisuus on vielä määrittelemättä, joten lausunnonantohetkellä ei tiedetä, miten merkittävä osa palveluista on yhtiöittämisveloitteen piirissä.
 Yhtiöittämiselle tulisi antaa pidempi siirtymäaika esim. vuoden 2022 loppuun saakka. Kunnallisen toiminnan siirtäminen yhtiömuotoiseksi onnistuu teknisesti, mutta toimivan integroidun järjestämiskokonaisuuden rakentaminen, jota maakunta ohjaa vie pidemmän ajan. Etelä-
 Karjalassa on kokemusta sote-palveluiden kokoamisesta maakunnan tasolla. Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden kehittämisen kannalta yhtiöittäminen ei ole kynnyksikysymys tehokkuuden tai innovatiivisuuden näkökulmasta. Yrityksiä on Eksoten alueella perustettu lähinnä tukipalveluihin ja yritysten kanssa tehdään yhteistyötä mm. palveluasumisen sekä silmäklinikan osalta. Kokemus osoittaa, että hyötyjä voidaan saavuttaa myös muilla malleilla. Astettainen palveluiden vertailtavuuden kehittäminen yksityiselle puolelle on kuitenkin hyödyllistä. Lakiesityksessä on hyvin laaja yhtiöittämisveloite, joka on esitettyyn valinnanvapausasiaan nähden looginen osa kokonaisuutta. Maakunnalle täytyy antaa kuitenkin järeämpi keinovalikoima palvelutuotantoa hoitavien yritysten keskinäisen ja etenkin yritysten ja palvelulaitoksen välisen integraation varmistamiseksi, jottei valinnanvapaus johda kustannusten kasvuun. Varsinkin alkuvaiheessa maakunnalle tulee antaa selkeä mahdollisuus ohjata myös resursseja ja tuotantovastuita. Muuten syntyy tilanne, jossa lukuisat tuottajat osaputoivat. Lappeenrannan kaupunki on yhtiöittänyt toimintonsa poikkeuksellisen paljon. Tähän kokemukseen pohjautuen, kaupunki ei pidä tarkoituksenmukaisena sitä, että maakunnan omistamien tuottajien tulisi toimia juuri osakeyhtiömuodossa. Usein samaan lopputulokseen ja tietojen vertailtavuuteen yksityiseen sektoriin nähden päästään taseyksiköilläkin. Pidemmällä tähtäimellä ne voivat muuttua yhtiöiksi, mutta muutoksen hallittavuuden näkökulmasta esimerkiksi Eksoten kokoisen toimijan koko tuotannon pilkkomien useisiin yhtiöihin ei ainakaan uudistuksen alkuvaiheessa vaikuta tarkoituksenmukaiselta ratkaisulta.

18. 16. Muut vapaamuotoiset huomiot sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista.

Vastaajien määrä: 1

- Oppilas- ja opiskelijahuoltolain (1287/2013) mukaan kunta järjestää osana oppilas- ja opiskelijahuoltoa koulu- ja opiskelijaterveydenhuollon. Uudistuksen yhteydessä kouluterveyden-huolto, psykologit ja kuraattorit siirtyvät maakuntiin ja ns. muu yhteisöllinen oppilashuolto jää kuntiin. Lappeenrannan kaupunki pitää linjausta hyvänä. Etelä-Karjalassa Eksote on järjestänyt oppilas- ja opiskeluterveydenhuollon kuntien puolesta. Järjestely on mahdollistanut kynnyksettömän pääsyn sekä sosiaali- että terveydenhuollon integroituihin palveluihin. Lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja yhdenvertaisuuden näkökulmasta maakunnalla on parhaat edellytykset vastata integroidusta ja kynnyksettömästä sosiaali- ja terveydenhuollon kokonaisuudesta sekä sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten ammatillisen osaamisen kehittämisestä myös koulu- ja opiskelijaterveydenhuollon näkökulmasta.

19. 17. Kysymys vain kunnille: Voimaanpanolaissa on tarkoitus säätää siitä, mihin maakuntaan kunnat kuuluvat uudistuksen tullessa voimaan. Katsotaanko kunnassanne, että sen tulee kuulua voimaanpanolain 5 §:ssä esitettyyn maakuntaan?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

20. 18. Kysymys vain kunnille: Mikäli vastasitte edelliseen kysymykseen ei, mihin maakuntaan kunnan tulisi kuulua ja miksi? (Kunnan tulee toimittaa valtuuston päätösasiakirja sosiaali- ja terveystieteiden ministeriöön)

Ei vastauksia.

21. 19. Väliaikaishallinnosta sekä väliaikaisen valmistelutoimielimen tehtävistä ja toimivallasta säädetään voimaanpanolain 2 luvussa. Onko väliaikaishallinnosta säädetty riittävällä tavalla?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei

- Välikaishallinto ei kaikissa maakunnissa ole lainkaan tarpeellinen. Se on tarpeen tilanteessa, jossa kunnat lähtevät uudistukseen pakotettuina ja palveluiden järjestäminen on hajonnut useisiin kuntiin. Niissä maakunnissa, joissa maakuntiin siirtyvät kuntarahotteiset palvelut on jo järjestetty muutaman maakunnallisen toimijan toimesta, on yksinkertaisinta yhdistää nämä 1.6.2017 alusta yhteen kuntayhtymään ja antaa toimivan johdon toimia. Muutoksen vaatima virkatyö Etelä-Karjalassa on noin viisi henkilötyöpäivää. Kunnat voisivat sopia, että kuntayhtymän valtuustoon nimetään vaalien jälkeen ne henkilöt, jotka tulevat valituiksi maakuntavaaleissa 2018. Vuoden 2019 alusta koko kuntayhtymä voitaisiin voimaanpanolakiesityksen 18§:n mukaisesti siirtää maakunnalle ja valtion rahoitettavaksi.

Lakiin tulisi ottaa vaihtoehtoinen maakunnan perustamistapa, joka olisi mahdollinen kuntien yhtäpitävin päätöksin. Mallissa kunnat sopivat siirtymäajan rahoituksesta 2017-2018 ja antavat maakunnan toimia. Tällöin kehittämistyöpanos menee prosessien ja palveluiden parantamiseen eikä hallinnon rakentamiseen. Valtion aluehallinnosta siirtyvistä tehtävistä voitaisiin tällöin käydä neuvottelut vain kahden osapuolen välillä, mikä on huomattavasti helpompaa kuin kymmenien osapuolten väliset neuvottelut. Esitetty toimintamalli johtaa hyvin hankaliin tulkintoihin siitä, mikä osuus esimerkiksi sekä perussotepalveluita että erikoissairaanhoidon hoitavassa Eksotessa on toimeenpanolain 18§:n ja mikä 20§:n mukaista toimintaa. Ei ole järkevää keinotekoisesti purkaa toimivaa kokonaisuutta ja koota sitä uudelleen.

22. 20. Voimaanpanolain 14 §:n mukaan kunnallisia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja tuottavissa organisaatioissa työskentelevä henkilöstö siirtyisi maakuntien palvelukseen liikkeenluovutuksen periaatteiden mukaisesti. Lisäksi henkilöstö, joka muualla kunnan hallinnossa tai tukipalveluissa tekee pääasiassa sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä, siirtyisi maakuntien palvelukseen. Onko henkilöstön siirtymisestä esitetty säädettäväksi henkilöstön aseman näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

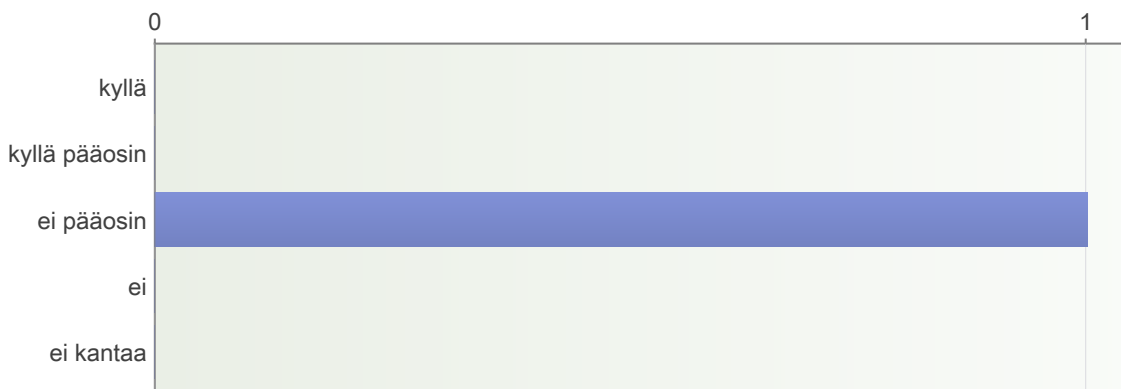

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Henkilöstöä tulee uudistuksessa kohdella tasavertaisesti riippumatta siitä, millaisen järjestämistavan kunnat ja kuntayhtymät ovat tähän saakka valinneet. Monet kunnat sekä sosiaali- ja terveydenhuoltopalveluja tuottavat yhteisöt ovat tehokkuutta tavoitellessaan järjestäneet tukipalvelunsa kuntien kanssa yhteisten tytär- ja osakkuusyhtiöiden muodossa. Esitys kohtelee kuntien palveluksessa tukipalvelutehtävissä työskentelevää henkilöstöä ja kuntien omistamien yhtiöiden palveluksessa tukipalvelutehtävissä työskentelevää henkilöstöä eri tavalla. Toteutuessaan uudistus voi, etenkin IT-palveluissa, johtaa osaavimman työvoiman pakenemiseen jo siirtymävaiheessa ja juuri tätä osaamista uudistuksen alkuvaiheessa tarvitaan eniten.

23. 21. Voimaanpanolain 4 luvun mukaan lakisääteisten kuntayhtymien koko omaisuus sekä kuntien irtain omaisuus siirtyy maakunnille. Kuntien toimitilat ja kiinteistöt jäävät kuntien omistukseen. Onko omaisuusjärjestelyjä koskeva ratkaisu hyväksyttävä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Esityksessä oleva omaisuuden siirtoon liittyvä säädöstö ei ole toteuttamiskelpoinen ja se tulee johtamaan siihen, että kuntien talous voi jopa kriisiytyä, kun valtakunnalliset yhtiöt alkavat osaoptimoida mm. kiinteistöresursseja kuntien kustannuksella. Kiinteistöjen osalta esitys ei myöskään täytä tavoitetta siitä, että veronmaksaja maksaisi julkisen infran vain kerran. Esitys on lähtökohtaisesti laadittu väärinpäin, sillä se antaa maakunnalle kaiken vallan poimia vain itsensä kannalta edulliset sopimukset ja rakennukset ja jättää lopuista aiheutuvat tappiot kuntien katettavaksi (§24). Esitys tulee laatia siten, että

maakunta on velvollinen ottamaan vastaan kaikki kuntien sopimukset ja rakennukset jos kunta ne haluaa luovuttaa, ellei vastaanottamatta jättämiselle ole aivan erityisen painavia perusteita.

Kuntayhtymien peruspääoma tulisi korvata kunnille, sillä esitetystä järjestelystä huolimatta se vaikuttaa mm. kuntien kriisikuntakriteereinä käytettäviin talouden tunnuslukuihin. Irtaimen omaisuuden osalta kalusteet ja vastaavat eivät ole suurempi ongelma, mutta esimerkiksi arvokkaampaa pelastuskalustoa varten kunnat ovat ottaneet lainoja ja olisi vähintäänkin kohtuullista, että tämä kalusto lunastettaisiin rahallista korvausta vastaan niiden tasearvolla. Pelastustoimea on järjestetty sekä kuntayhtymämuotoisesti, että vastuukuntaperiaatteella. Lakiesityksessä nämä järjestämistavat on asetettu eriarvoiseen asemaan omaisuuden siirron osalta. Esitys ei huomioi Eksoten tapaisia organisaatioita, jotka ovat samanaikaisesti lakiesityksen 18§:n ja 20§:n piirissä. Esimerkiksi osakeyhtiöiden osakkeiden ja tukipalveluiden ja integroitua palvelutotantoa palvelevien kiinteistöjen kohdalla soveltaminen on epäselvää.

Esitys ei huomioi tilanteita, jossa kunta ja sairaanhoitopiiri ovat yhdessä tehneet kehityshankkeita, joissa rakennusinvestoinnin perusteena on ollut palvelutuotantoprosessissa syntyvät säästöt. Rahoitus- ja järjestämisvastuun siirtyminen kesken Etelä-Karjalassa meneillään olevan palveluverkkomuutoksen tulee aiheuttamaan Lappeenrannan kaupungille 10 miljoonan tappion. Lappeenrannan kaupungin täytyy kerätä noin 25 miljoonan euron vuosikatetta selvitäkseen investoinneistaan siten, että velkaantuminen tapahtuisi edes jollain tavalla kohtuullista vauhtia. Tällä hetkellä tuo vuosikate kerätään 392 miljoonan toimintakatteen avulla. Esitetyn uudistuksen jälkeen arvio kaupungin vuoden 2019 toimintakatteesta on 128 miljoonaa, josta vastaavan vuosikatteen kerääminen alkaa olla jo hyvin riskialtista. Maakunnista on tulossa Suomen suurimpiakin kaupunkeja paljon suurempia toimijoita puhumattakaan esitetystä valtakunnallisesta kiinteistöyhtiöstä. Jos kunnat siirtävät valtakunnalliselle yhtiölle tai maakunnalle tasearvoltaan erittäin suuren sairaalarakennusmassan, joka on suhteellisesti hyvin vähäisesti velkaantunut, sopii tämä toimija taseensa puolesta paljon paremmin niin kehittämään kuin tarvittaessa alaskirjaamaan rakennuskantaa. Yksi suuri valtakunnallinen tase tai 18 maakunnallista tasetta kestää tämän. 313 pientä ja keskisuurta tasetta joutuvat ongelmiin. On

selvää, että uudistuksen tavoitteena olevan kolmen miljardin säästön saavuttaminen tulee tarkoittamaan palveluverkon karsimista. Tämän vuoksi on kohtuutonta laittaa kunnat yli 50%:a nykyistä pienemmillä rahoituksellaan vastaamaan sairaaloita lukuunottamatta kaikesta maakunnan tarvitsemista rakennuksista. Sekä integraatio että digitalisaatio tulevat tulevaisuudessa vähentämään toimitilarvetta huomattavasti ja on julkisen talouden kannalta hyvä, että palveluita voidaan tuottaa vähemmällä tilaneliöllä. Julkinen talous ei kuitenkaan kohene tappioiden siirtämisellä valtiolta kunnille. Palvelun rahoittajan täytyy kantaa vastuu palveluita varten rakennetusta infrastruktuurista. Muussa tapauksessa veronmaksaja maksaa rakennukset kahteen kertaan, kun uudistuksen keskeinen tavoite on ollut omaisuuden maksaminen vain kerran.

Esityksessä mainitaan, että valtioneuvosto antaa tarkemmat määräyksen vuokratuottojen määrittelystä. Tätä asetustuonnosta ei ole ollut lausuntoa annettaessa käytettävissä, joten kiinteistöasian arviointi on erittäin hankalaa. Esityksessä mainitaan kohtuullinen tuotto. Kuntia vaaditaan esityksessä vuokraamaan rakennuskantaa, jonka arvo on miljardeja, mutta ei ole määritelty, miten pääoman tuotto tälle omaisuudelle lasketaan. Tältä osin valmistelu tulisi tehdä kokonaan uudelleen.

Yksittäisenä huomiona todettakoon, että asukasluvun kautta laskettuna kunnilla ja kuntayhtymillä on lomapalkkavelkaa taseissaan noin 1,5 miljardilla eurolla. Esitetty järjestely tarkoittaisi sitä, että kuntien tulisi maksaa oma osuutensa, joka lienee summasta ainakin puolet, rahana. Tämä tarkoittaa käytännössä kuntasektorin velkaantumista vastaavalla summalla.

Uudistuksen aikana on noussut esiin puheenvuoroja, jossa kriisikuntakriteereiden täytymisen ongelmaa ratkaistaisiin höllentämällä kriteereitä. Tämä ei ole mikään ratkaisu, koska se ei muuta talouden todellisuutta miksikään.

24. 22. Jos vastasitte edelliseen kysymykseen ei tai ei pääosin, millä tavoin omaisuusjärjestelyt pitäisi toteuttaa?

Vastaajien määrä: 1

- Voimaanpanolakiesityksen 24 § tulisi muuttaa sellaiseen muotoon, että maakunnan on otettava vastaan kaikki sopimukset, joita kunnilla on ollut maakunnan järjestämistä varten siirtyvien palveluiden järjestämiseksi.

Valtakunnallinen kiinteistöyhtiö on parempi vaihtoehto omistamaan rakennuksia kuin kunnat tai maakunnat, mutta on ymmärrettävää että varsinkin kasvukeskuksissa kaupungit saattavat haluta pitää yksittäisiä rakennuksia.

Lappeenrannan kaupunki ehdottaa seuraavanlaista hallittua ja kustannusneutraalia mallia kiinteistöongelman ratkaisemiseksi.

Laissa tulisi säätää rakennusten siirtämisestä maakunnalle tai valtakunnalliselle kiinteistöyhtiölle, jos kunta haluaa rakennuksen luovuttaa. Siirtymä tulisi toteuttaa siten, että voimaanpanolaisissa määritellään päivä, johon mennessä kunnan täytyy toimittaa luettelo rakennuksista, jotka se haluaa luovuttaa. Valtioneuvosto antaa asetuksen, jossa rakennuksen luovutusarvo määritellään kuntien kirjanpitosääntöjen mukaisesti yhdenmukaisia poistoaikoja, esimerkiksi 30 vuotta käyttäen. Jos rakennukset ovat kuntien yhtiöiden omistuksessa, niitä tulee kohdella samalla tavalla. Siirtymässä voidaan huomioida vähentävänä tekijänä yhtiöittämisilanteissa rakennukselle tapahtunut mahdollinen arvonnousu. Lopputuloksena rakennus siirtyy valtakunnalliselle yhtiölle tai maakunnalle arvolla, joka takaa sen että veronmaksaja maksaa omaisuuden vain kerran.

Perustettu
valtakunnallinen yhtiö tai maakunta kirjaa saamansa rakennukset taseeseensa ja tasearvoa vastaavan summan velaksi rakennuksen luovuttaneelle kunnalle. Rakennuksen luovuttanut kunta tai kuntayhtymä puolestaan kirjaa luovuttamansa rakennuksen myyntihinnan saatavaksi. Tämän jälkeen alkaa siirtymäjakso, jonka aikana rakennukset vastaanottanut yhtiö tai maakunta käy rakennukset läpi. Mikäli yksittäinen rakennus on tekniseltä arvoltaan selkeästi luovutusarvoa alempi, voi rakennuksen vastaanottanut osapuoli vaatia hinnanalennusta ja mikäli hinnasta ei päästä sopimukseen, jättää rakennuksen vastaanottamatta. Mahdollisissa riitatilanteissa käytettäisiin puolueetonta arvioitsijaa. Siirtymäajan päätyttyä valtakunnallinen yhtiö tai maakunta maksaa velkansa rakennuksista kunnalle. Kunta toimittaa ennen kauppahinnan maksamista valtiovarainministeriölle tilintarkastajan lausunnon siitä, että rakennusten arvo luovutushetkellä on asetuksen mukaisesti määritelty ja kunta on käyttänyt tai sillä on suunnitelma saamansa kauppasumman käyttämiseksi lainakantansa pienentämiseen tai lakisääteisiin tehtäviinsä liittyvien välttämättömien investointien omarahoitukseen.

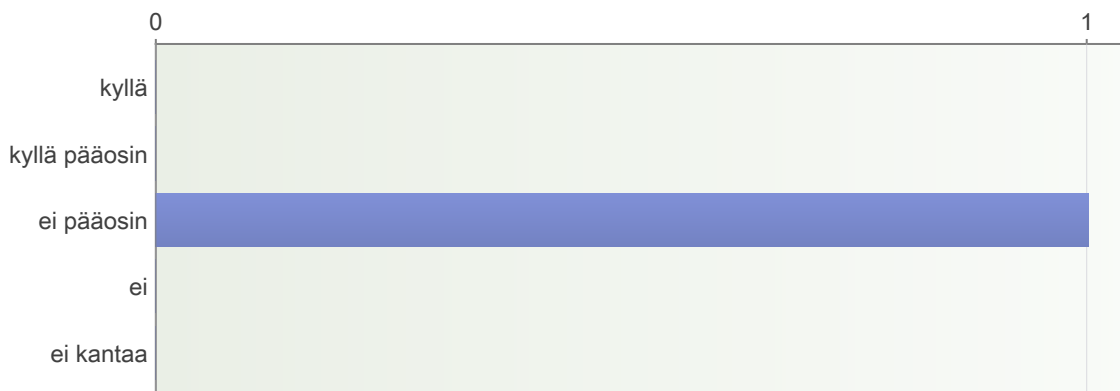
Lopputuloksena omaisuus maksetaan vain kerran ja julkisen velan näkökulmasta järjestely on kustannusneutraali.

Irtaimiston osalta lakiin tulisi ottaa euromääräinen raja, esimerkiksi 200.000 euroa, jonka ylittävä yksittäinen kalusto tulisi lunastaa rahalla. Esityksessä kuntayhtymämuotoisen pelastustoimen varat ja velat siirtyvät maakunnalle, mutta vastuukuntamuotoisessa velat jäävät vastuukunnalle ja kalusto siirtyy maakunnalle. Peruspääoman menettämisestä aiheutuvaa kustannusta ja lomapalkkavelkaa voitaisiin tarkastella kokonaisuutena ja tutkia, olisiko maakunnan avaavan taseen muodostaminen mahdollista siten, ettei järjestelyssä käytetä rahaa.

Maapohjien tulisi jo esitetyn valinnanvapauslainsäädännön näkökulmasta jäädä kuntien omistukseen, koska yksityisetkin tahot maksavat tonteista vuokraa ja kiinteistövero.

25. 23. Voimaanpanolain 41 §:ssa säädettäisiin kunnan tuloveroprosentista vuosina 2019 – 2021. Pidätkö veronmaksajien yhdenvertaisen aseman näkökulmasta perusteltuna, että kuntien veroprosentteja esitetään rajoitettavaksi kolmen vuoden määräajaksi?

Vastaajien määrä: 1

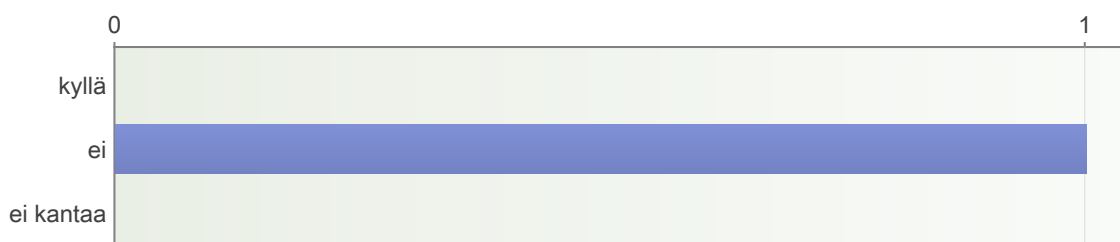

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Esitys ei kohtele veronmaksajia yhdenvertaisesti, sillä kuntien varainhankinnan kulut nousevat verokaton vuoksi riskipainon kasvaessa ja kuntien lainamäärät eroavat toisistaan. Kunnalla ei ole tarvetta nostaa veroprosenttiaan verrattuna tilanteeseen, jossa uudistusta ei tehtäisi, jos valtio toteuttaa uudistuksen kustannusneutraalisti ja kuntien näkökulmasta tasapuolisesti. Jos kunta on tilanteessa, jossa sen pitäisi nostaa veroprosenttiaan yli esitetyn, tulee kunta kiristämään verotustaan reilusti rajoitusajan jälkeen tai ennen rajoitusaikaa. Verokatto on tarpeeton ja mikäli sitä tarvittaisiin, kertoo se enemmän kuntien nykyisten vakavaraisuussäädösten tai tulevan rahoitusjärjestelmän toimimattomuudesta. Uudistuksen valmistelumateriaalien tai esityksen perusteella ei ole mahdollista arvioida yksittäisten kuntien taloudellisia mahdollisuuksia selvittää velvoitteistaan tulevina vuosina, etenkin siirtymäajan jälkeen, jolloin muutoksen vaikutuksia ei enää tasata.

26. 24. Voimaanpanolain 42 §:n mukaan maakunnan on perustettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain tarkoittamat maakunnan palvelulaitoksen tytäryhtiöt, jotka tuottavat lailla erikseen säädetyn laajan valinnanvapauden piiriin kuuluvia palveluita siten, että yhtiöittäminen on toteutettu 31.12.2020. Onko esitetty siirtymäaika riittävä maakunnan yhtiömuotoisen tuotannon organisoimiseksi?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei

- Itse yhtiöittäminen ei ole ongelmallista esitetystä ajassa, mutta integroidun palveluiden järjestämiskokonaisuuden rakentaminen, jossa mukana on sekä palvelulaitoksen tytäryhtiöitä, että yksityisiä yrityksiä, tulee viemään pidemmän ajan. Asiaan on erittäin vaikeaa ottaa kantaa, koska lausuntoa varten ei ole saatavilla selkeää esitystä siihen, miten suunniteltu valinnanvapaus toteutetaan.

27. 25. Muut vapaamuotoiset huomiot voimaanpanolaista.

Vastaajien määrä: 1

- Voimaanpanolaki on kuntien ja muutoksenhallinnan näkökulmasta toteuttamiskelvoton ja tulee valmistella uudelleen.

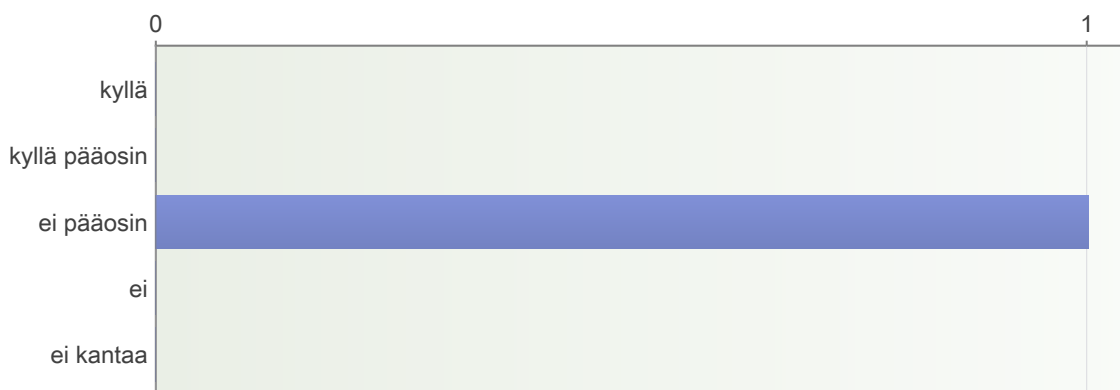
Esitykseen liittyvä tukipalveluiden järjestämistapa voi säästää valtiontaloudesta, muttei koko julkisesta taloudesta ja se tulee valmistella uudelleen.

Kunnat tarvitsevat 5-6 suurinta kaupunkia lukuunottamatta riittävän volyymin tukipalveluilleen, jotta ne toimivat tarpeeksi tehokkaasti. Mikäli maakunnat osaoptimoivat hyödyn itselleen, nostaa se kuntien kustannuksia. Lappeenrannan kaupunki ymmärtää tarpeen valtakunnallisten IT-ratkaisujen tekemiselle liittyen toiminnanohjaukseen ja potilasjärjestelmiin, mutta tällä on hyvin vähän tekemistä esimerkiksi perustietotekniikan tai talous- ja palkkahallinnon massaprosessien kanssa. Lisäksi markkinoilla toimii joitakin kuntaomisteisia valtakunnallisia ketjuja, jotka kilpailevat keskenään. Tämä kilpailu sekä kuntien ja maakunnan yhteistuotanto pitää perustukipalveluiden hinnat paremmin kurissa kuin yksi valtakunnallinen hinnoittelumonopoli, jota maakunnat veloitetaan käyttämään. Valtion tekemissä vastaavissa uudistuksissa on useita esimerkkejä siitä, miten hinnat ovat nousseet kestäättömälle tasolle. Etelä-Karjalassa tukipalveluiden hinnat ovat jatkuvasti laskeneet Eksoten perustamisesta 2010 lukien.

Uudistuksen valmistelussa eri asiantuntijat ovat antaneet keskenään ristiriitaisia näkemyksiä siitä, voivatko kunnat ja maakunnat perustaa yhteisiä tukipalveluyhtiöitä ja käyttää halutessaan niiden palveluita. Tämä tulisi selkeästi linjata huomioiden myös meneillään olevan hankintalakimuutoksen esitykset. Käsite InHouse-toiminta tulee näiden kahden lakimuutoksen yhteisvaikutuksen seurauksena hyvin epäselväksi.

28. 26. Valtio rahoittaa perustettavien maakuntien toiminnan, eli vastuu sosiaali- ja terveyspalveluiden rahoittamisesta osoitetaan valtiolle. Onko ratkaisu uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

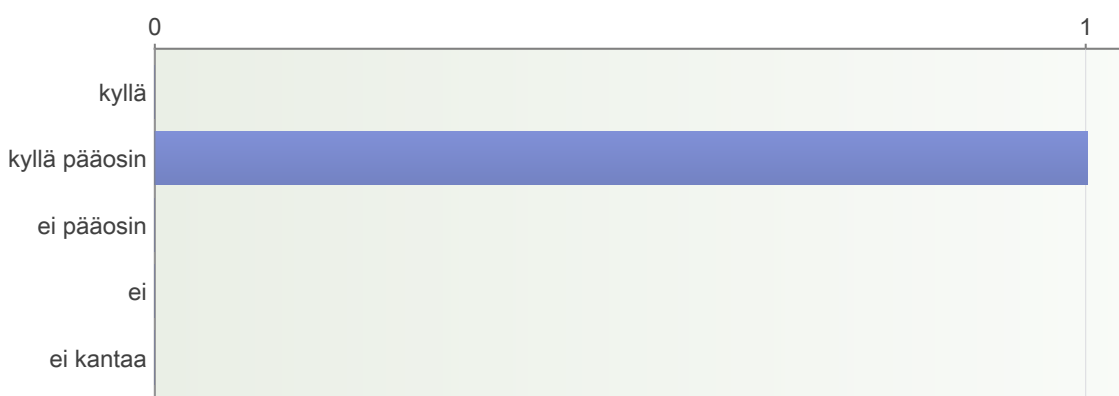

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- On erittäin hyvä uudistus, että palveluiden rahoittaminen menee maakunnalliselle tasolle, mutta valtion rahoitus voi olla vain välivaihe. Uudistus tulee muuten johtamaan tilanteeseen, jossa maakuntien budjetit eivät pidä. Rahoituksesta ja palveluiden tasosta päättävän tahon tulee olla sama. On ymmärrettävää, että ensimmäisen neljän vuoden aikana rahoituksen täytyy tulla valtiolta.

29. 27. Maakuntien tuloja ovat valtion rahoitus (3 §) sekä asiakas- ja käyttömaksutulot (4 §). Lisäksi maakunnat voivat ottaa lyhytaikaista lainaa (3 §). Valtion rahoituksen kasvua rajoitetaan vuosittaisessa tarkistuksessa julkisen talouden kantokyvyn turvaamiseksi (6 ja 29 §). Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä?

Vastaajien määrä: 1

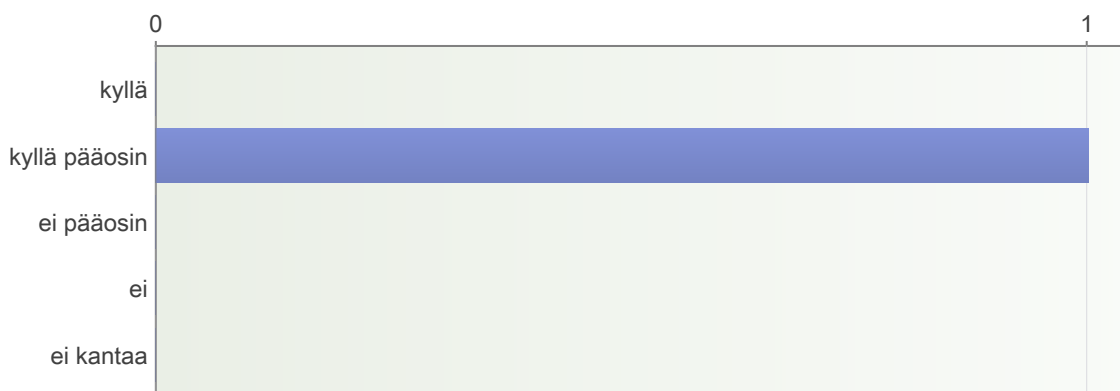

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Mikäli rahoituksen lähtökohdaksi otetaan nykytaso, niin Etelä-Karjalassa on. Taloussäädökset ovat erittäin tiukat, mikä on kolmen miljardin säästötavoite huomioiden ymmärrettävää. Esitetyt tasapainosäädökset toimivat vain niin pitkään, kun maakunnalla ei ole merkittävää kiinteistöomaisuutta. Käytännössä säädökset pakottavat maakunnan karsimaan kulujaan tavalla, joka lisää kuntien kuluja esimerkiksi kiinteistöjen osalta. Maakunnalle säädettyjen tehtävien tuottavuuden kasvattaminen edellyttää kykyä tehdä investointeja ja kestää yksittäisten vuosien heilahteluja taloudessa. Tätä taustaa vasten velkaantumissäännöt saattavat olla esityksessä liian tiukat. Vaarana on, että tasapainosääntöjen vuoksi maakunnasta muodostuu organisaatio, joka tekee investointien sijaan muita pitkävaikutteisia sitovia sopimuksia, jotka eivät näy sen tilinpäätöksissä kuin liitetietojen osalta. Lopputulos voi johtaa pahimmillaan siihen, ettei julkisen talouden tila välity maakuntien osalta läpinäkyvästi.

30. 28. Ovatko maakuntien valtion rahoituksen määräytymisessä käytettävät palvelujen käyttöä kuvaavat tarvetekijät (luku 3, ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kerroin) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

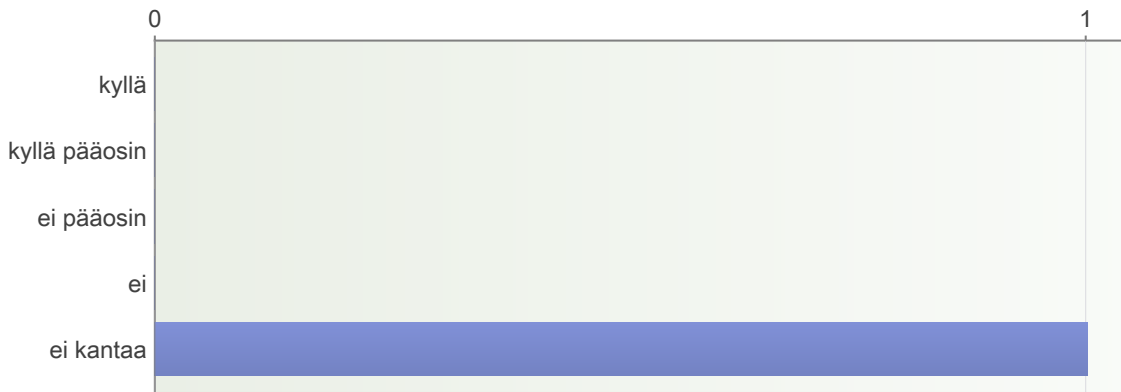
- Asiaan on julkisuudessa olevan materiaalin perusteella vaikea ottaa kantaa. Valinnanvapauden vaikutusta ja ns. portinvartijaroolia ei ole avattu. Sosiaali- ja terveyspalveluissa tarjonta kasvattaa kysyntää. Koelaskelmia on ollut nykytilanteen mukaisena, mutta tilannetta tulisi ennen lopullista päätöksentekoa analysoida ennusteiden valossa pidemmällä tähtäimellä, sillä huoltosuhde kehittyi eri maakunnissa eritahtisesti.

Pelastustoimen rahoitusta ei voida toteuttaa esitetyllä tavalla, sillä pelkästään väestöpohjainen rahoitus jättäisi huomioimatta merkittävät mm. riskit liikenteen, suurten teollisuuskeskittymien ja raja-alueiden vuoksi. Näitä riskejä ei voi kattaa yleiskatteellisen rahoituksen kautta, koska silloin rahoitus vähenisi suhteessa mm. sosiaali- ja terveydenhuollosta.

Työllisyyden hoitamisen osalta uudistus on täysin kesken ja esimerkiksi Etelä-Karjalan osalta ei ole minkäänlaista tietoa siitä, miten nykyään ELY-keskuksilla olevia tehtäviä aiotaan jatkossa rahoittaa tai paljonko resursseja siirtyy mihinkin maakuntaan. Pitkäaikaistyöttömyys ja nuorisotyöttömyys tulisi huomioida rahoitustekijänä suuremmalla painoarvolla.

31. 29. Sosiaali- ja terveydenhuollon rahoituksessa siirrytään asteittain menoperusteisesta rahoituksesta tarveperusteiseen rahoitukseen. Onko maakuntien rahoitukselle vuosille 2019–2023 esitetty siirtymäaika (27 – 28 §) riittävä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei kantaa

- Asiaan on mahdotonta ottaa kantaa, koska kokonaisrahoituksen määrä ei ole tiedossa. Rahoituksen jakoperiaatteet vaikuttavat toimivilta, jos koelaskelmissa esitetty rahoituksen kokonaismäärä pitää. Vaikutusarvioissa ei ole otettu kantaa siihen, miten rahoitus muuttuu pidemmällä tähtäimellä rahoitustekijöiden ja kokonaisrahoituksen muuttuessa.

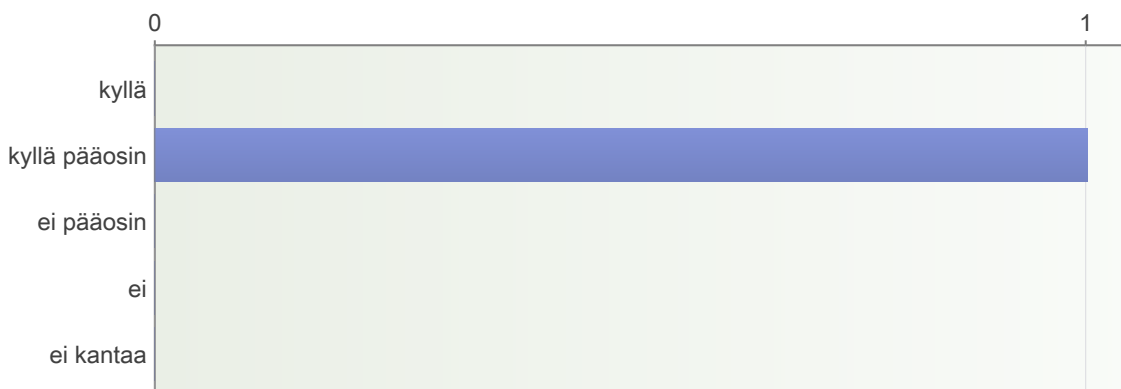
32. 30. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntien rahoituslaista.

Vastaajien määrä: 1

- Uudistuksen yhteydessä kuntien maksama työmarkkinatuen kuntaosuus (Kelan sakkomaksut) tulee siirtää maakuntien rahoitusvastuulle tai poistaa kokonaan. Maakunta (nykyinen sote ja TE-hallinto) vastaa jatkossa yhdessä erityisesti pitkäaikaistyöttömien palveluista ja kuntien tosiasialliset vaikutusmahdollisuudet jäävät vähäisiksi.

33. 31. Pidättekö esitettyjä tapoja maakuntajaon muuttamiseksi tarkoituksenmukaisena? (erityisesti maakuntajakolain 2 ja 10 §)

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Lain tulee mahdollistaa maakunnan ja kunnan hallinnon sekä toimivallan yhdistäminen, mikäli maakunnan kunnat päättäisivät toteuttaa maakunnan kattavan kuntaliitoksen, ilman että maakunta liitettäisiin toiseen maakuntaan. Ja mikäli myöhemmin tätä maakuntajakoa vielä tiivistetään, tulisi tulevan maakuntauudistuksen

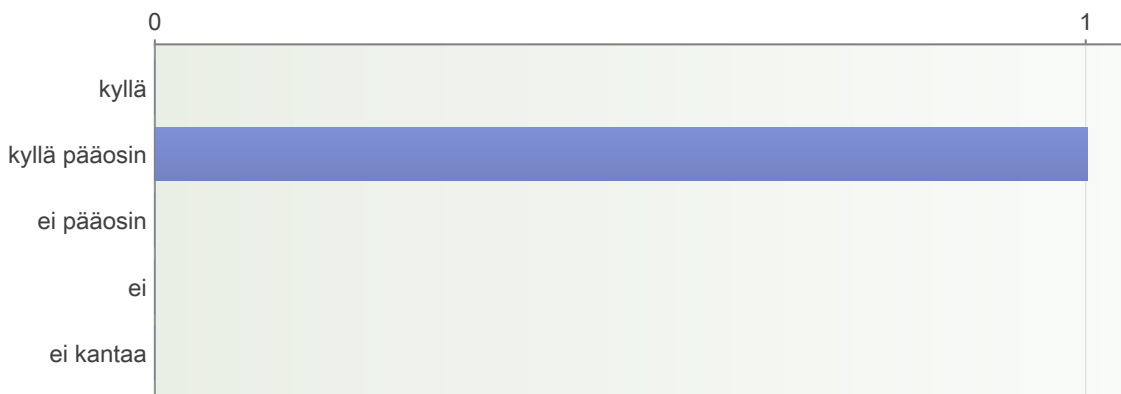
kunnilla olla mahdollisuus palauttaa takaisin niitä vapaaehtoisia toimintoja peruskuntiin, jotka nyt mahdollisesti maakuntauudistuksessa siirretään maakuntahallintoon.

34. 32. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntajakolaista.

Ei vastauksia.

35. 33. Ovatko valtionosuusjärjestelmään esitetyt, sote-uudistuksesta aiheutuvien merkittävien kuntakohtaisten muutosten lieventämiseksi esitetyt tasausjärjestelyt ja muut muutokset hyväksyttäviä ja riittäviä (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 24 §, 27§ 27 b§ ja 55§)?

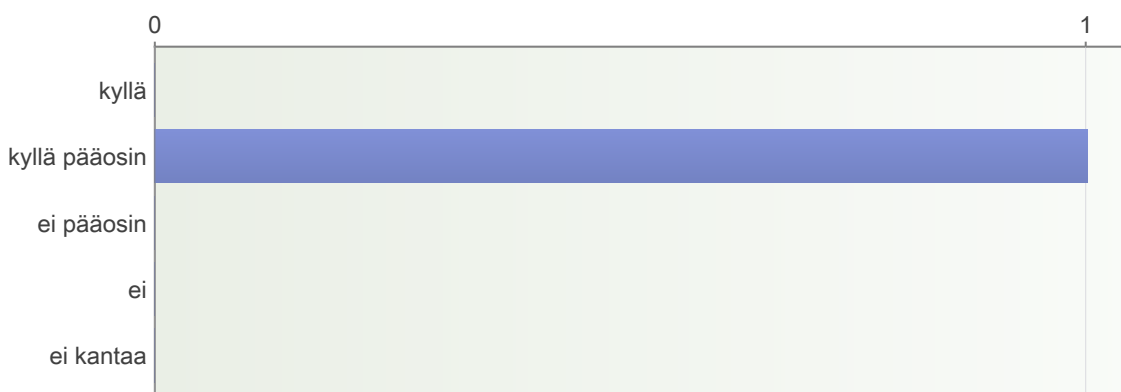
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

36. 34. Ovatko valtionosuuskriteerit (ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen -kriteeri) sekä niiden painotukset perusteltuja (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta, luku 2 sekä luonnos valtioneuvoston asetukseksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 3 §)?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

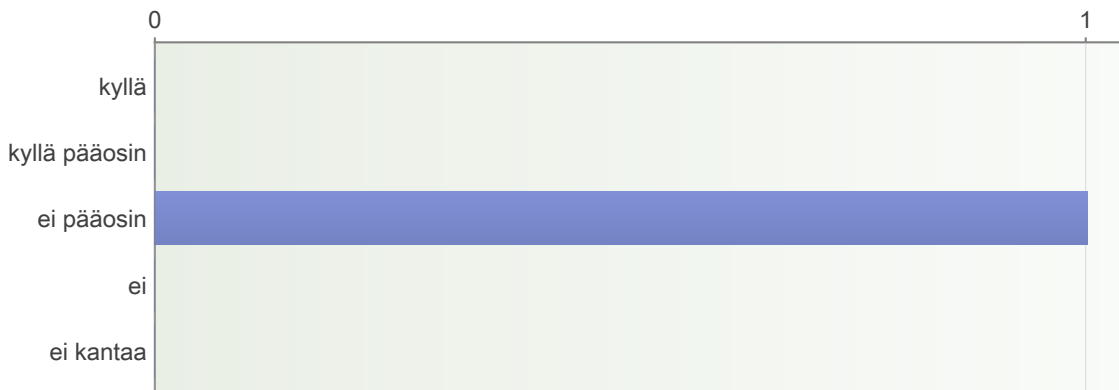
- Terveiden editämisen kriteerit eivät kannusta kuntia riittävästi.

37. 35. Vapaamuotoiset huomiot hallituksen esityksen valtionosuuskokonaisuudesta.

Ei vastauksia.

38. 36. Pidätkö maakuntien rahoituksen keräämiseksi esitettyjä valtion verojärjestelmän muutoksia hyväksyttävänä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Elinvoiman kehittämisen piti olla uuden kunnan keskeinen tehtävä. Yhteisöveroosuuden laskeminen ja kiinteistöverotuksen ulottaminen verotasauksen piiriin on ristiriidassa tämän linjauksen kanssa.

39. 37. Vapaamuotoiset huomiot verolaeista.

Vastaajien määrä: 1

- Mikäli rakennukset todella jätetään kunnille, on Lappeenrannan kaupunki uudistuksen jälkeen tilanteessa, jossa sen ulkopuolisille vuokraamien rakennusten tasearvo on lähes sama kuin kaupungin omaan palvelutuotantonsa tarvitsemien rakennusten. Ulkopuolelle vuokratut rakennukset on järkevintä yhtiöittää ja muutoksen laajuus huomioiden olisi kohtuullista, että kunnat saisivat määräaikaisen vapautuksen varainsiirtoverosta tilanteessa, jossa ne siirtävät rakennuksia 100%:sti omistamilleen yhtiöille riippumatta siitä, millainen rakennus on kyseessä. Siirtymäajaksi riittää esimerkiksi 2017-2018.

40. 38. Kunnallista henkilöstöä koskevan lainsäädännön soveltamisalaa ehdotetaan muutettavaksi koskemaan myös maakuntien henkilöstöä. Maakuntien työnantajaedunvalvontaa hoitaisi uudella lailla säädettävä Kunta- ja maakuntatyönantajat KT. Onko henkilöstön asemasta ja työnantajaedunvalvonnasta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

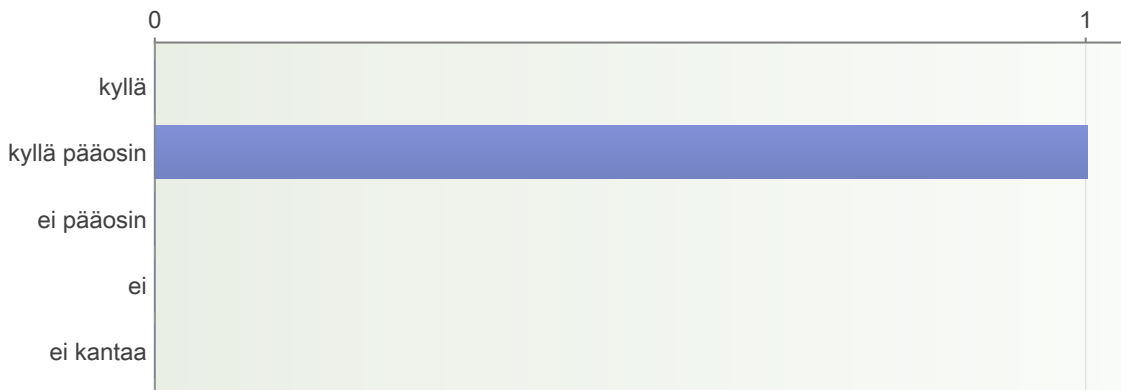

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Henkilöstön siirtyminen uusien maakuntien palvelukseen tulee toteuttaa niin, että muutoksen vaikutukset julkishallinnon työpaikkamäärien kehitykseen ovat mahdollisimman neutraalit eli työpaikkoja ei massiivisesti keskitetä ja siirretä muutoksesta johtuen.
Kuntien omistamissa tukipalveluyhtiöissä työskentelevä henkilöstö tulee huomioida uudistuksessa tasavertaisesti kuntien oman henkilöstön kanssa.

41. 39. Onko eläkkeiden rahoittamisesta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Uudistuksessa tulisi ottaa huomioon Kevan esittämä malli siirtymämaksusta henkilöstön siirtyessä eläkevakuuttajalta toiselle valinnanvapauden myötä. Uudistus tulee toteuttaa siten, ettei henkilöstön siirtyminen yksityiselle sektorille aiheuta veronkorotuksia kunnissa tai maakunnissa.

42. 40. Vapaamuotoiset huomiot henkilöstön asemasta ja/tai työnantajaedunvalvonnasta sekä eläkkeistä.

Ei vastauksia.

43. 41. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne asemaan?

Ei vastauksia.

44. 42. Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä uudistuksen voimaan tultua?

Vastaajien määrä: 1

- Tähän ei voi vastata ennen kuin kokonaisrahoituksen määrä on tiedossa.

45. 43. Mihin aiheeseen/aiheisiin liittyvää valtakunnallista tukea katsotte tarvitsevanne sote- ja maakuntauudistusten alueelliseen toteutukseen (voitte valita usemman vaihtoehdon)?

Ei vastauksia.

46. 44. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Ei vastauksia.

47. 45. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Ei vastauksia.